

Hà Nội, ngày 15 tháng 10 năm 2023

Số: NNHM-05/BTBO/TTCN

**BẢN TIN DỰ BÁO KHÍ TƯỢNG THỦY VĂN
PHỤC VỤ NÔNG NGHIỆP KHU VỰC BẮC TRUNG BỘ
THỜI HẠN MÙA**

(Từ tháng 10/2023 đến tháng 12/2023)

1. Tình hình khí tượng thủy văn nông nghiệp trong 2 tháng qua

Trong tháng 8/2023, độ ẩm không khí trung bình trong khu vực dao động trong khoảng 69-81%; Tổng tích ôn hữu hiệu (tổng nhiệt độ tích lũy) trong tháng dao động trong khoảng 619-672°C; Bốc thoát hơi tiềm năng dao động trong khoảng 104-106mm; Tổng lượng mưa hữu hiệu trong tháng dao động trong khoảng 42-124mm; Nhiệt độ tối cao trung bình từ 33-37°C, nhiệt độ tối thấp trung bình từ 26-28°C, nhiệt độ trung bình tại khu vực Bắc Trung Bộ phổ biến cao hơn TBNN từ 0,5-1,0°C. Tổng lượng mưa tại khu vực Bắc Trung Bộ xấp xỉ đến thấp hơn TBNN từ 20-40%; riêng tỉnh Thừa Thiên Huế thiếu hụt 50% so với TBNN cùng thời kỳ.

Trong tháng 9/2023, độ ẩm không khí trung bình trong khu vực dao động trong khoảng 81-86%; Tổng tích ôn hữu hiệu (tổng nhiệt độ tích lũy) trong tháng dao động trong khoảng 569-581°C; Bốc thoát hơi tiềm năng dao động trong khoảng 81-86mm; Tổng lượng mưa hữu hiệu dao động trong khoảng 124-193mm; Nhiệt độ tối cao trung bình từ 31-33°C, nhiệt độ tối thấp trung bình từ 25-26°C, nhiệt độ trung bình tại khu vực Bắc Trung Bộ phổ biến cao hơn TBNN từ 0,5-1,0°C. Tổng lượng mưa tại khu vực Bắc Trung Bộ phổ biến cao hơn TBNN từ 20-50%, có nơi cao hơn.

Trong tháng 8/2023, đã xuất hiện 1 đợt nắng nóng kéo dài từ ngày 05-20/8, tại khu vực từ Thừa Thiên Huế đến Khánh Hòa với nhiệt độ cao nhất phổ biến từ 35-38°C, có nơi trên 38°C; trong đó, các ngày từ 08-10/8 và 16-17/8, nắng nóng mở rộng ra khu vực các tỉnh Nghệ An và Hà Tĩnh. Đặc biệt, các đợt nắng nóng diện rộng này đã quan trắc được một số giá trị nhiệt độ cao nhất tuyệt đối ngày vượt giá trị lịch sử (GTLS) cùng thời kỳ; đồng thời, đã xuất hiện 3 đợt mưa diện rộng, cụ thể: đợt từ cuối tháng 7- ngày 10/8, 12-16/8 và từ ngày 18/8-nay; đáng chú ý đợt mưa cuối tháng 7- ngày 10/8, do ảnh hưởng của rãnh thấp kết hợp với hội tụ gió trên cao, khu vực Bắc Trung Bộ có mưa lớn trên diện rộng; trong các đợt mưa, đã xuất hiện một số giá trị lượng mưa ngày cao nhất vượt GTLS cùng thời kỳ. Trong tháng 9/2023, khu vực đã xuất hiện 2 đợt nắng nóng từ ngày 02-

03/9 và từ ngày 05-07/9; Trong các đợt nắng nóng này, một số nơi đã quan trắc được giá trị nhiệt độ cao nhất tuyệt đối ngày vượt GTLS cùng thời kỳ. Trong tháng 9/2023, cũng đã xuất hiện nhiều ngày mưa diện rộng, cụ thể: từ ngày 08-21/9 và từ ngày 25-29/9; Đáng chú ý đợt mưa lớn từ ngày 25-29/9 do ảnh hưởng của dải hội tụ nhiệt đới kết hợp với hoàn lưu ATNĐ nên một số nơi đã xuất hiện giá trị tổng lượng mưa ngày và tổng lượng mưa tháng vượt GTLS cùng thời kỳ. (Nguồn: Trung tâm DB KTTV QG).

Bảng 1: Tình hình khí tượng nông nghiệp trong 02 tháng qua

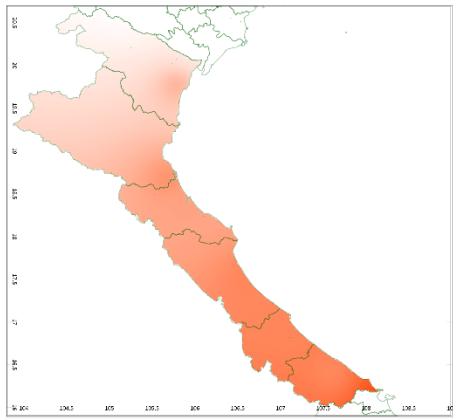
Yếu tố	Thời gian	
	Tháng 8/2023	Tháng 9/2023
Độ ẩm không khí (%)	69-81	81-86
Nhiệt độ tối cao (°C)	33-37	31-33
Nhiệt độ tối thấp (°C)	26-28	25-26
Tích ôn hữu hiệu (°C)	619-672	569-581
Mưa hữu hiệu (mm)	42-124	124-193
Bốc thoát hơi tiềm năng (mm)	104-106	81-86

Trong 2 tháng qua, cây ăn quả có múi trong các giai đoạn phát triển quả - quả già – thu hoạch. Trong tháng 8, tại phía Bắc của khu vực phổ biến nhiều mây, có mưa rào và dông rải rác, cục bộ có mưa vừa, mưa to đến rất to (trong đó đáng chú ý là đợt mưa lớn kèm theo sạt lở đất từ ngày 04-06/8, trên địa bàn tỉnh Nghệ An và đợt mưa lớn kèm theo gió mạnh tiếp tục xảy ra tại Nghệ An trong ngày 18/8); do ảnh hưởng của mưa to đến rất to, nhiều diện tích cây ăn quả có múi đã bị ngập úng, ảnh hưởng đến sinh trưởng của cây, một số diện tích đã xuất hiện tình trạng nứt quả, rụng quả và nhiều nấm bệnh phát triển gây hại cho cây. Đối với các tỉnh thuộc phía Nam của khu vực, thời tiết phổ biến ngày nắng – nắng nóng, có nơi có nắng nóng gay gắt; lượng mưa gần như không đáng kể đã giúp cho các diện tích quả có múi chín đều và đẹp, đồng thời việc thu hoạch các diện tích quả đã chín diễn ra thuận lợi. Sang tháng 9, thời tiết của khu vực có sự phân hóa rõ rệt. Thời kỳ nửa đầu tháng 9, thời tiết của khu vực phổ biến trời nắng, có nơi có nắng nóng; có mưa vài nơi với lượng mưa không đáng kể đã tạo điều kiện thuận lợi cho việc thu hoạch và bảo quản hầu hết các diện tích quả có múi đã chín sớm đảm bảo chất lượng tốt; tuy nhiên, điều kiện thời tiết nắng nóng và hầu như không có mưa trên toàn khu vực đã khiến cho nhiều diện tích

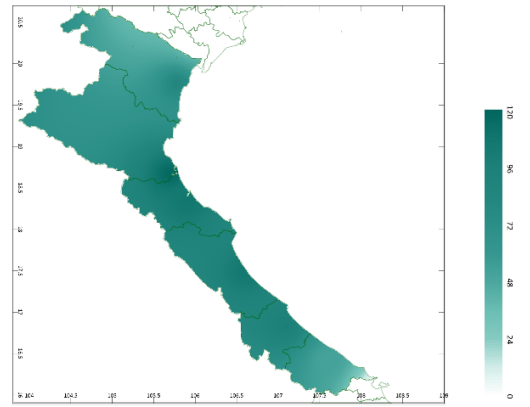
quả có múi đang trong giai đoạn phát triển quả sinh trưởng kém gây ảnh hưởng đến chất lượng của quả có múi thành phẩm. Trong nửa cuối tháng 9, khu vực có nhiều mây, có mưa vừa, mưa to, có nơi mưa rất to (đợt mưa lớn do ảnh hưởng của hoàn lưu ATNĐ từ ngày 24-28/9 tại các tỉnh từ Thanh Hóa đến Thừa Thiên Huế) đã gây ra tình trạng úng nước, thiệt hại hoàn toàn cho một số diện tích cây ăn quả có múi trong khu vực (trong đó, thiệt hại nặng nhất là Nghệ An với 2.519ha cây ăn quả và cây trồng khác bị thiệt hại). Bệnh muội đen, bệnh chảy gôm, bệnh vàng lá thối rễ... là các đối tượng gây hại chủ yếu trên cây ăn quả có múi trong thời gian qua.

Cây rau các loại trong 2 tháng qua ở các giai đoạn gieo trồng – phát triển thân lá – thu hoạch. Trong tháng 8, thời tiết khu vực có sự đối lập nhau, tại phía Bắc của khu vực có nhiều ngày có mưa to kèm theo các hiện tượng thời tiết nguy hiểm như gió mạnh, sạt lở đất; trong đó, đáng chú ý là đợt mưa từ ngày 04-06/8 và trong ngày 18/8 trên địa bàn tỉnh Nghệ An đã gây ngập úng, đổ ngã, dập nát và hư hại hoàn toàn cho một số diện tích rau trong khu vực; trong khi đó, các tỉnh tại phía Nam của khu vực hầu như có nắng – nắng nóng, có nơi có nắng nóng gay gắt, đồng thời trên hầu hết khu vực có mưa không đáng kể đã gây ra tình trạng thiếu nước cho nhiều diện tích rau, khiến cho cây rau sinh trưởng và phát triển kém. Sang tháng 9, thời tiết của khu vực có sự phân hóa theo thời gian; trong nửa đầu tháng 9, khu vực phổ biến ít mây, có mưa vài nơi với lượng mưa không đáng kể (nhiều nơi gần như không có mưa), mưa vừa – mưa to chỉ xảy ra cục bộ ở một vài nơi đã tiếp tục gây ra tình trạng thiếu nước cho cây rau các loại (đặc biệt là tại các tỉnh thuộc nửa phía Nam của khu vực); trong nửa cuối tháng 9, khu vực liên tiếp xuất hiện mưa to đến rất to (đặc biệt là đợt mưa kéo dài từ ngày 24-28/9 do ảnh hưởng của hoàn lưu ATNĐ) đã gây ngập úng, dập nát, hư hại hoàn toàn cho nhiều diện tích rau các loại trong khu vực (trong đó, đáng chú ý là tỉnh Thanh Hoá và Nghệ An với 2.417ha và 3.340ha hoa màu bị ngập, hư hại); bên cạnh đó, trong điều kiện thời tiết mưa nhiều, độ ẩm cao đã khiến cho nhiều nấm bệnh trên cây rau các loại phát triển như bệnh thối nhũn, bệnh lở cổ rễ...

2. Dự báo khí tượng nông nghiệp (từ tháng 10/2023 đến tháng 12/2023)

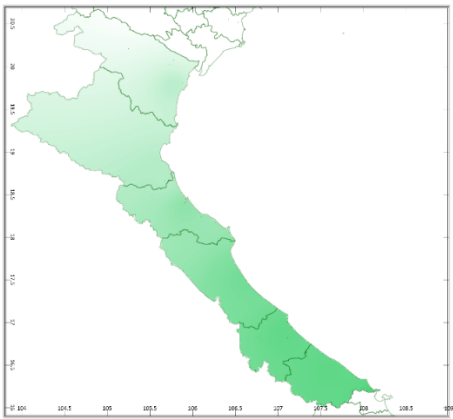

a) Tổng tích ôn hữu hiệu tháng

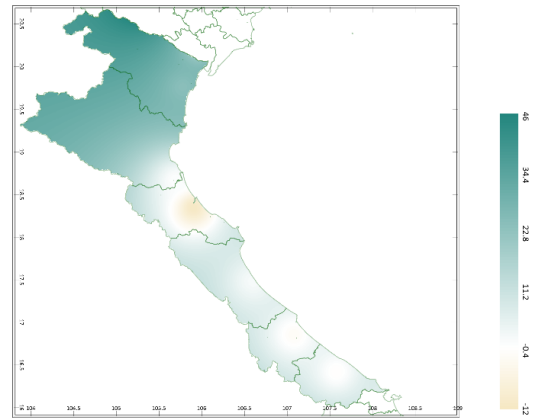

b) Mức độ sai khác so với cùng kì năm trước

Hình 1: Bản đồ tổng tích ôn hữu hiệu

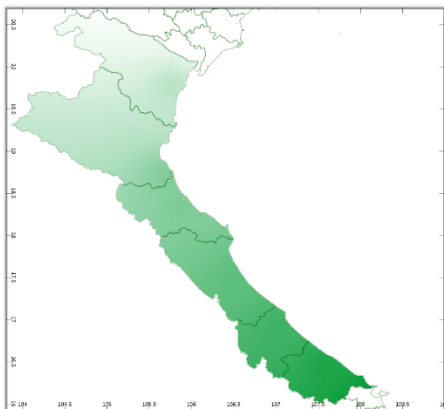

a) Tổng lượng mưa hữu hiệu tháng

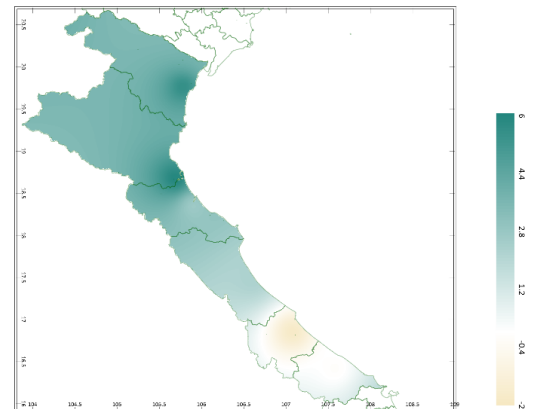

b) Mức độ sai khác so với cùng kì năm trước

Hình 2: Bản đồ tổng lượng mưa hữu hiệu

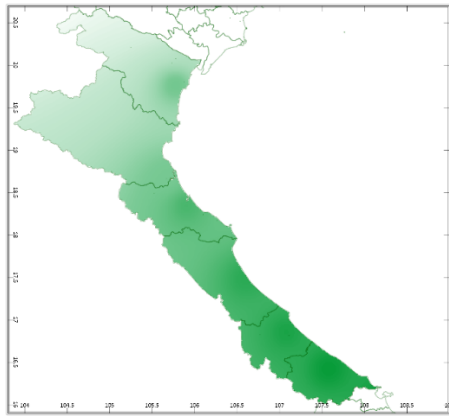

a) Bốc thoát hơi tiềm năng

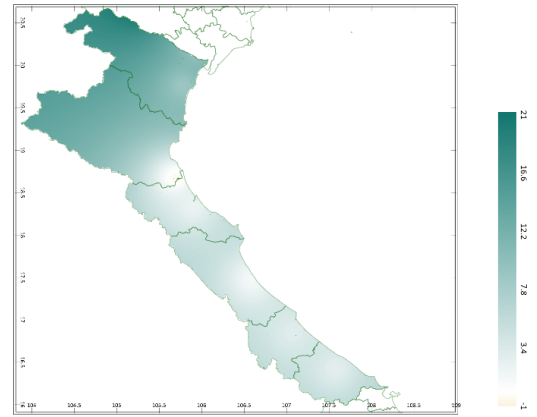

b) Mức độ sai khác so với cùng kì năm trước

Hình 3: Bản đồ bốc thoát hơi tiềm năng

a) Độ ẩm đất

b) Mức độ sai khác so với cùng kì năm trước

Hình 4: Bản đồ độ ẩm đất

Trong 03 tháng tới, nhiệt độ tối cao trung bình từ 22-30°C, nhiệt độ tối thấp trung bình từ 20-25°C; tích ôn hữu hiệu (tổng nhiệt độ tích lũy) trong tháng 10 dao động trong khoảng 502-549°C; trong tháng 11 dao động trong khoảng 430-465°C; trong tháng 12 dao động trong khoảng 348-415°C. So với cùng kỳ năm trước, tổng tích ôn hữu hiệu trên toàn khu vực có xu thế cao hơn cùng kỳ từ 52-118°C.

Tổng lượng mưa hữu hiệu trong tháng 10 dao động trong khoảng 78-91mm, trong tháng 11 dao động trong khoảng 56-77mm, trong tháng 12 dao động trong khoảng 32-67mm. So với cùng kỳ năm trước, tổng lượng mưa hữu hiệu tại tỉnh Hà Tĩnh và phần lớn các tỉnh Quảng Trị, Thừa Thiên Huế có xu thế thấp hơn cùng kỳ từ 1-11mm; Các vùng còn lại trong khu vực, tổng lượng mưa hữu hiệu có xu thế cao hơn cùng kỳ từ 1-25mm.

Tổng lượng bốc thoát hơi tiềm năng trong tháng 10 dao động trong khoảng 82-87mm, trong tháng 11 dao động trong khoảng 65-71mm, trong tháng 12 dao động trong khoảng 59-67mm. So với cùng kỳ năm trước, tổng lượng bốc thoát hơi tiềm năng tại tỉnh Quảng Trị và Thừa Thiên Huế có xu thế thấp hơn cùng kỳ có thể lên đến 2mm; Các vùng còn lại trong khu vực, tổng lượng bốc thoát hơi tiềm năng có xu thế cao hơn cùng kỳ từ 2-6mm.

Độ ẩm đất trong tháng 10 dao động trong khoảng 89-99%, trong tháng 11 dao động trong khoảng 89-98%, trong tháng 12 dao động trong khoảng 77-99%. So với cùng kỳ năm trước, độ ẩm đất trên hầu hết khu vực có xu thế cao hơn cùng kỳ từ 1-10%; Riêng một phần nhỏ phía Đông Nam của tỉnh Nghệ An có xu thế thấp hơn cùng kỳ khoảng 0,4%.

Độ ẩm không khí 03 tháng tới dao động trong khoảng 81-90%.

Nhiệt độ trung bình từ tháng 10/2023, phổ biến cao hơn TBNN khoảng 0,5-1,0°C; Từ tháng 11-12/2023, phổ biến cao hơn từ 0,5-1,5 °C. Tổng lượng mưa trong tháng 10/2023 phổ biến thấp hơn TBNN khoảng 10-30%; Tháng 11/2023 ở mức cao hơn TBNN từ 15-30%; Tháng 12/2023 phổ biến cao hơn TBNN từ 20-40%. Trong thời kỳ nửa đầu mùa Đông 2023-2024, không khí lạnh có khả năng hoạt động yếu; rét đậm, rét hại có thể xuất hiện muộn và số ngày rét đậm, rét hại có xu thế ít hơn so với TBNN. Từ nay đến hết năm 2023, trên Biển Đông có khả năng xuất hiện khoảng 3-5 cơn bão/ATNĐ, trong đó có khoảng 1-2 cơn ảnh hưởng trực tiếp đến đất liền nước ta. Đề phòng những cơn bão có diễn biến phức tạp các về quỹ đạo cũng như cường độ. (Nguồn: Trung tâm Dự báo KTTV Quốc gia).

Bảng 2: Dự báo các đặc trưng khí tượng nông nghiệp tại khu vực

Yếu tố	Thời gian		
	Tháng 10/2023	Tháng 11/2023	Tháng 12/2023
Độ ẩm không khí (%)	81-90	82-85	84-90
Nhiệt độ tối cao (°C)	28-30	25-26	22-23
Nhiệt độ tối thấp (°C)	23-25	22-24	20-22
Tích ôn hữu hiệu (°C)	502-549	430-465	348-415
Mưa hữu hiệu (mm)	78-91	56-77	32-67
Bốc thoát hơi tiềm năng (mm)	82-87	65-71	59-67
Độ ẩm đất (%)	89-99	89-98	77-99

Cây ăn quả có múi phổ biến trong giai đoạn quả già – thu hoạch. Thời kỳ này cây cần đủ nước và dinh dưỡng để gia tăng chất lượng sản phẩm, độ ẩm đất thích hợp cho cây ăn quả có múi dao động trong khoảng 70-80%. Dự báo trong 3 tháng tới, trên toàn khu vực đều xuất hiện những ngày có mưa; do đó, người dân cần lựa chọn những ngày thời tiết tạnh ráo để tiến hành thu hoạch các diện tích quả đã chín nhằm đảm bảo chất lượng của quả thành phẩm. Trong thời kỳ từ tháng 10 đến tháng 11, dự báo tổng lượng mưa hữu hiệu của khu vực dao động trong khoảng 65-87mm (với lượng mưa tập trung chủ yếu trong tháng 10 tại các tỉnh từ Hà Tĩnh đến Thừa Thiên Huế, trong đó Quảng Trị và Thừa Thiên Huế là 2 tỉnh được dự báo có khả năng nhận được lượng mưa hữu hiệu cao nhất), độ ẩm đất dao động trong khoảng 89-99% (cao hơn độ ẩm đất thích hợp cho cây ăn quả có múi). Do đó, người dân cần chủ động khơi thông dòng chảy, tạo sẵn các đường thoát nước xung quanh vườn để kịp thời tiêu nước khi có mưa lớn xảy ra (đặc biệt là trong giữa, cuối tháng 10), hạn chế việc cây ăn quả có múi bị úng nước (nếu úng nước quá 2 ngày sẽ khiến rễ tơ của cây bị thối, từ đó gây ảnh

hưởng lớn đến sinh trưởng của cây cũng như làm gia tăng tình trạng nứt quả, rụng quả trên cây có múi); sau khi nước trong vườn được rút cạn, cần xới nhẹ phá váng, hạn chế đi lại nhiều trong vườn để giúp đất thông thoáng tạo điều kiện cho bộ rễ phục hồi sau ngập úng. Trong tháng 12, tổng lượng mưa trên khu vực có xu thế giảm (đặc biệt là tại phần phía Bắc của khu vực bao gồm các tỉnh Thanh Hóa, Nghệ An, Hà Tĩnh). Tuy nhiên, do ảnh hưởng của mưa to từ 2 tháng trước đó nên độ ẩm đất trong tháng 12 trên hầu hết khu vực vẫn ở mức cao (có nơi đạt đến 99%); Chỉ riêng tỉnh Nghệ An, độ ẩm đất dự báo trong tháng 12 đạt 77% (thích hợp cho cây ăn quả có múi sinh trưởng và phát triển). Do đó, các tỉnh trong khu vực (trừ Nghệ An), cần tiếp tục các biện pháp chăm sóc, thoát nước kịp thời khi có mưa to nhằm hạn chế tối đa ảnh hưởng của ngập úng đến sinh trưởng của cây ăn quả có múi. Bên cạnh đó, trong điều kiện thời tiết mưa nhiều, độ ẩm đất cao, cần chú ý các bệnh vàng lá thối rễ, tuyến trùng hại rễ... gia tăng gây hại. Trong quá trình chăm sóc, người dân cần chú ý theo dõi diễn biến của các đối tượng gây hại và chủ động có các biện pháp phòng trừ kịp thời và phù hợp.

Rau màu trong thời gian tới tới ở các giai đoạn gieo trồng – phát triển thân lá – thu hoạch. Độ ẩm thích hợp cho cây rau các loại dao động trong khoảng 70-85%. Trong 3 tháng tới, dự báo độ ẩm đất của khu vực dao động trong khoảng 77-99%; thời kỳ từ tháng 10-11, độ ẩm đất trên toàn khu vực dao động trong khoảng khá cao 89-99% (do ảnh hưởng của mưa to đến rất to với lượng mưa tập trung chủ yếu trong tháng 10). Sang tháng 12, trên hầu hết khu vực, độ ẩm đất được dự báo tiếp tục ở mức cao từ 90-99%; riêng các tỉnh từ Thanh Hóa – Nghệ An, độ ẩm trong tháng 12 được dự báo dao động trong khoảng 77-81%. Có thể nhận thấy, độ ẩm đất trên toàn khu vực trong tháng 10 và tháng 11 và các tỉnh từ Hà Tĩnh đến Thừa Thiên Huế trong tháng 12 cao hơn độ ẩm tối ưu của cây rau các loại. Do đó, người dân chú ý: với các diện tích rau đã đến thời kỳ thu hoạch, cần tập trung thu hoạch triệt để nhằm hạn chế tối đa thiệt hại do mưa lớn có thể xảy ra. Đối với các diện tích rau chuẩn bị gieo trồng, cần lựa chọn các loại rau lá nhỏ, tán gọn, ngắn ngày như cải xanh, cải thìa, cải ngọt, các loại rau thơm...; đối với đất trồng cần chọn những vùng đất cao, dễ thoát nước và cần làm sẵn hệ thống thoát nước để đề phòng ngập úng khi có mưa lớn xảy ra; trong quá trình làm đất cần dọn sạch cỏ dại trong ruộng để hạn chế sâu bệnh hại trú ngụ cũng như cỏ dại cạnh tranh dinh dưỡng với cây rau; đồng thời cần làm đất không quá mịn để hạn chế tình trạng đất bị bết chặt gây thiếu oxy cho cây rau trong những ngày có mưa to. Đối với những diện tích rau đã trồng, cần có các biện pháp che chắn (sử dụng màng phủ nông nghiệp) nhằm hạn chế tác động của mưa lớn đến cây rau; lên cao luống và tiến hành thoát nước tích cực khi có mưa lớn xảy ra, tránh để cho cây rau úng nước lâu ngày sẽ ảnh hưởng rất lớn đến bộ rễ của cây từ đó gây ảnh hưởng đến sinh trưởng của cây rau (cây rau có khả năng bị chết do

úng nước); sau khi nước trong ruộng được rút cạn, người dân cần cần xới nhẹ đất để phá váng tạo điều kiện cho oxy xâm nhập sau vào trong đất, giúp đất thoáng khí tạo điều kiện cho bộ rễ nhanh chóng phục hồi sau úng nước; đối với những diện tích rau thân leo như cà chua, dưa chuột, bí, bầu... cần tiến hành làm giàn, gia cố giàn và tỉa bỏ bớt những lá/cành đã già hoặc bị sâu bệnh giảm tải áp lực nuôi dưỡng cho cây, hạn chế sâu bệnh hại trú ngụ cũng như giúp tán cây thông thoáng giúp giảm độ ẩm của đất. Sâu tơ, sâu xanh, rệp muội, bệnh thối nhũn, bệnh lở cổ rễ, bệnh sương mai, bệnh thán thư... là các đối tượng sâu bệnh hại cần chú ý trên cây rau các loại trong thời gian tới; trong quá trình chăm sóc, người dân cần chú ý theo dõi chặt chẽ diễn biến của các đối tượng sâu bệnh hại trên cây rau các loại, trong trường hợp mật độ gây hại thấp có thể dùng các biện pháp thủ công như bắt tay hoặc dùng vợt để bắt sâu hại, trong trường hợp mật độ và tỉ lệ gây hại vượt quá ngưỡng cho phép cần ưu tiên sử dụng các loại thuốc BVTV có nguồn gốc sinh học và nằm trong danh mục quy định để phun phòng trừ (lưu ý đảm bảo đúng thuốc, đúng bệnh, đúng thời điểm, đúng liều và đảm bảo đủ thời gian cách ly trước khi thu hoạch).

Trong thời gian tới, khu vực Bắc Trung Bộ có thể chịu ảnh hưởng của không khí lạnh. Ngoài ra, từ nay đến hết năm 2023, trên Biển Đông có khả năng xuất hiện khoảng 3-5 cơn bão/ATNĐ, trong đó có khoảng 1-2 cơn ảnh hưởng trực tiếp đến đất liền. Do đó, người dân cần theo dõi chặt chẽ diễn biến thời tiết, thường xuyên cập nhật các bản tin dự báo về bão/ATNĐ (đường đi, quỹ đạo, phạm vi ảnh hưởng) để chủ động có các biện pháp ứng phó kịp thời nhằm giảm thiểu tối đa thiệt hại có thể xảy ra khi có bão, ANTĐ.

Tin phát ngày: 15/10/2023

Thời gian ban hành bản tin tiếp theo: ngày 15/12/2023

**Người chịu trách nhiệm
ban hành bản tin**

Phạm Thị Kim Phụng